

Tạp Ghi và Phiếm Luận : TỨ KHOÁI của NGƯỜI XƯA

Năm 1964, khi tôi thi đậu bằng Trung Học Đệ Nhịt Cấp, có bác tài phú Gia làm chung chành lúa với ba tôi trong nhà máy xay lúa Công Thành của Thị trấn Cái Răng, bác đọc thơ tên tôi trong Danh Sách Thí Sinh Thi Đậu Bằng Trung Học được đăng trên báo, bác đã chúc mừng ba tôi và khen tôi còn nhỏ mà đã đậu Diplom (diploma) và đọc một câu trong bài thơ Tứ Khoái của người xưa là “Kim bình tách danh để ” cho ba tôi nghe. TỨ KHOÁI của người xưa là 4 cái KHOÁI nào ? Xin kính trình với Quý Thầy Cô và bằng hữu một bài thơ xưa nữa, bài thơ TỨ KHOÁI , nói về bốn cái “KHOÁI” nhất của các Cự ngày xưa như sau :

C <u>ầu</u> hạn phùng cam vũ,	<u> </u> ,
Tha hương ngộ c <u>ố</u> tri.	<u> </u> .
Động phòng hoa chúc dạ,	<u> </u> ,
Kim b <u>ình</u> qu <u>á</u> i danh thì.	<u> </u> .

Chú thích :

1. CAM là Ngọt. Vũ : Là Mưa. Như Phong Vũ : là Mưa gió. Còn được đọc là Vỗ. Vd như : Đảo Vỗ : là Cầu cho mưa xung.

2. Cố : Là Xưa, là Cũ. Vd : Cố nhân là Người xưa, Cố

Tri 𐄂𐄂 là Người quen biết cũ.

3. Qu₁i 𐑦 : Là Treo. Qu₁i danh 𐑦𐑦 là Tên được treo lên.
“Qu₁i danh thì 𐑦𐑦𐑦” là Khi tên được treo lên.

* Nghĩa từng câu :

Câu 1 : Trời hạn hán lâu ngày, gặp được trận mưa rào (ngọt) đ□
xu□ng.

Câu 2 : Ở nơi xa quê hương mà gặp được người quen cũ, bạn cũ.

Câu 3 : Đêm đông phòng hoa chúc khi ta kết hôn.

Câu 4 : Khi được treo tên trên bảng vàng, tức là khi thi đậu làm quan.

Câu chót có dị bản là : “Kim b́ng tánh danh đ ́ ́́́́́́”. Có nghĩa Tên tu ́i đ ́c ghi lên trên b́ng vàng , nghĩa thì cũng tương tự, nhưng “... qu ́i danh THÌ” ăn vận với “...Ngộ c ́ TRI” ́ trên hơn là “...tánh danh Đ ́”.

Đây là 4 cái KHOÁI nhứt cĩa các ông bà ngày xưa, xin được diển nôm như sau :

Hạn lâu, gặp được mưa rào,

Xa quê lại được chào người quen xưa,

Động phòng hoa chúc sương chưa,

Bằng vàng bìa đá cho vừa lòng em. !

Thật ra đây là bài thơ Thôn Đông Tứ Hố THI (Tứ Hố là 4 điếu VUI) của thi nhân Ưng Thù (Ưng là cuội đời Bực Tưng làm lúc mới có 9 tuổi, nên mới gọi là Thôn Đông Thi (Thơ của

Thiền động). Các cụ ta mượn để chèn 4 cái khoái trá nhốt trong đời. Nhưng có Cụ còn cho như thế vốn còn chưa đủ “Khoái”. Muốn điểm tếp cho “thật khoái”, thì phải thêm vào mỗi đầu câu 2 chữ như sau đây :

THẬP NIÊN cứu hạn phùng cam võ, 十 年 逢 甘 武
十,

THIÊN LÝ tha hương ngộ cớ tri, 天 理 乡 遇 知
逢 逢 逢 逢 逢.

LÃO GIỚI động phòng hoa chúc dạ, 老 界 动 房 花 祝 夜
逢 逢,

THIẾU NIÊN kim bích quí danh thì! 少 年 金 碧 贵 名 时
逢 逢.

Xin tạm điểm nôm như sau :

Mười năm hạn hán bích tuần mưa,

Ngàn dặm quê người gặp bạn xưa,

Lão ông còn động phòng hoa chúc,

Tuổi trẻ bích vàng quí sướng chưa !

Bốn câu thơ trên gọi là “Tứ cực khoái 四极快”. Bốn cái KHOÁI lên đến đỉnh điểm luôn !. Nhưng “Lạc cực sinh bi 乐极生悲”, VUI quá sẽ đến lúc sinh ra BUỒN. Như muốn điểm tiếp 4 điều làm cho người ta bức mình nhốt là “Tứ bất khoái 四不快” thì sẽ thêm vào mỗi đầu câu 2 chữ như sau :

VIÊM ĐIỂM cứu hạn phùng cam võ, 维 点 逢 甘 武
十,

ĐÀO TRÁI tha hương ngộ cớ tri, 桃 实 乡 遇 知
逢 逢 逢 逢 逢.

THÁI GIÁM động phòng hoa chúc dạ, 泰 监 动 房 花 祝 夜
逢,

CỬU NHÂN kim b[ong] qu[ai] danh th[ì]. [] [] [] [] [] []

[].

Cũng xin di[en] nôm như sau :

Ruộng mu[oi] n[ang] lâu ch[ot] đ[au] mưa,

Tr[an] n[ợ] quê người g[ặp] bạn xưa,

Thái giám b[ật] động phòng hoa chúc,

K[hi] thù đậu đạt, kh[hi] hay chưa?!

Người xưa luận v[ề] Tứ Khoái th[ì] như th[ế], còn hiện nay chúng ta có được những thứ nào kh[hi] dĩ gọi là KHOÁI hay không ?

Sau đây là tài liệu sưu t[ập] c[ủa] em Kim Ch[ơn] Võ, một cựu học sinh Tân Hưng Cái Răng, v[ề] bài thơ “Tứ Khoái” mà thành “H[ết] Khoái” vì có một sự kiện đi kèm theo sau đó. Bài thơ và “Sự Kiện Đi Kèm” như sau :

[] [] [] [] [] []

C[au] hạn phùng cam vũ

[] [] [] [] [] [] !

– Bạo vũ yêm một
thôn !

[] [] [] [] [] []

Tha hương ngộ c[ố] tri ,

[] [] [] [] [] [] !

– C[au] trú nan vi

nhân !

□□□□□□□□

Động phòng hoa chúc dạ,

□ □ □ □ □ !

– Thân h□u túy b□t

qui !

□□□□□□□□

Kim b□ng qu□i danh thì .

□ □ □ □ □ !

– Công chúa dĩ giá

khứ !

* Ghi Chú :

1. Bạo vũ □□ : Trong thành ngữ “Cu□ng phong bạo vũ □□□□” , ta thường nói là “Mưa cu□ng gió loạn”. Bạo vũ là Mưa lớn, Mưa x□i x□, Mưa như trút nước !

2. Yêm một □□: Yêm là Ngập, Một là m□t. Yêm Một là Chìm ngập, chìm đ□m.

3. Nan vi Nhân □□□ : là Khó làm người, nghĩa là r□t khó x□ trong việc ăn □ chung với ai đó, khó s□ng với ai đó. Khác với VI NHÂN NAN □□□ : Làm người r□t khó, ý ch□ Cái đạo làm người ph□i r□t thông tình đạt lý, giữ mình nghiêm c□n cho ph□i đạo .

4. Giá □: là Gã, là l□y ch□ng. Giá Khứ □ □: Gã đi r□i, đã l□y ch□ng r□i !

* Nghĩa từng câu :

1. Cơn hạn phùng cam võ : Nắng lâu gặp mưa ngọt, mưa rào.(khoái). Nhưng... Bạo vũ yêm một thôn : Mưa lại quá lớn làm chìm ngập cả thôn xóm.(hết khoái!).

2. Tha hương ngộ cớ tri : Ở nơi xa quê hương mà gặp được người quen.(khoái). Nhưng... Cớ trú nan vi nhân : là ở lâu khó làm người. Đây là vế sau của câu : Tương kiến dị đắc hạo tri (Cớ trú nan vi nhân tri). Con người, ở xứ lạ mới gặp nhau thì tay bắt mặt mừng rất dễ thân thiện và tốt với nhau, rất niềm nở với nhau. Nhưng nếu, ở chung với nhau lâu ngày, thì sẽ sanh ra nhiều chuyện, xích xích với nhau, thậm chí cãi lộn, đánh lộn, hoặc ghét đến nỗi không thèm nhìn mặt nhau luôn thì... hết khoái !

3. Động phòng hoa chúc dạ : Đêm động phòng hoa chúc thì KHOÁI khi phải nói rồi ! Nhưng... Thân hữu túy bất qui : Bạn bè thân thích nhậu say cứ la cà, rờ rờ, nhừa nhựa nhậu hoài không chịu về, làm chú rể bức mình (hết khoái) vì không vào động phòng hoa chúc được !

4. Kim Bổng quí danh thì : Khi tên họ được treo trên bổng vàng, thi đậu làm quan (khoái thiệt !). Ngày xưa, thường thì khi thi đậu Trạng Nguyên, nhà Vua hay gả Công Chúa cho làm vợ, được làm Phò Mã, vừa Đại Đẳng Khoa vừa Tiếu Đẳng Khoa, Khoái biết chừng nào. Đẳng này, thi đậu mà nghe tin... Công Chúa dĩ giá khứ : Công Chúa đã gả đi rồi, đã đi lấy chồng rồi ! Hết Khoái luôn !!!

Diễn nôm :

Hạn lâu gặp được mưa rào (Khoái).

Nhưng mưa ngập lụt, nước trào xóm thôn (Hết khoái).

Xa quê gặp được người quen (Khoái)

Ở chung lâu giận, chẳng thèm nhìn nhau

(Thôi khoái).

Động phòng hoa chúc khoái sao !

Bạn bè say nhậu, VÔ ! VÀO ! suốt đêm (Hàng
khoái).

Bằng vàng Khoái tui, thui tên,

Nhưng nàng Công Chúa đã lên...xe hoa rồi !
(Bớt khoái).

Hẹn bài viết tới !

□□□

Đi Chiêu Đức